

หลักสูตรประกาศนียบัตรกฎหมายการแพทย์ รุ่นที่ ๒ (ปกพ.๒)
Certificate Courses In Practicing Medicolegal Law

.....

๑. หลักการและเหตุผล

แพทยสภาในฐานะสภาวิชาชีพเวชกรรม ซึ่งจัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติวิชาชีพเวชกรรม พ.ศ. ๒๕๒๕ มีภารกิจตั้งแต่กำกับดูแลการผลิตนักศึกษาแพทย์ใน ๒๘ คณะแพทยศาสตร์ไปจนถึงควบคุมมาตรฐานการประกอบวิชาชีพเวชกรรมของผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรม กว่า ๘๐,๐๐๐ คน ในสาขาเชี่ยวชาญ ๑๐๒ สาขาภายใต้ ๑๕ ราชวิทยาลัยแพทย์/วิทยาลัยแพทย์ผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งแพทย์ไทยมีภาระหน้าที่ในการดูแลรักษาความเจ็บป่วยประชาชน ๗๐ ล้านคน ปีละกว่า ๓๐๐ ล้านครั้งต่อปีในทุกภาคส่วน นอกจากความซับซ้อนทางวิชาการแพทย์ตามเทคโนโลยีที่เพิ่มขึ้นแล้ว ทางด้านสังคม เศรษฐกิจ กฎหมาย และเทคโนโลยีสารสนเทศก็มีการพัฒนาและทวีความซับซ้อนมากขึ้นในปัจจุบัน ส่งผลกระทบให้สังคมเกิดความเหลื่อมล้ำทางด้านเศรษฐกิจและสังคม รวมถึงโอกาสในการเข้าถึงบริการด้านสาธารณสุขต่าง ๆ และด้วยเหตุนี้ การพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ทางด้านกฎหมายในระบบการแพทย์และการสาธารณสุข และด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ถือเป็นกลไกสำคัญที่จะขับเคลื่อนประเทศในสถานการณ์ปัจจุบันและอนาคต จึงมีความจำเป็นที่จะต้องมีความรู้ความเข้าใจประวัติศาสตร์ความเป็นมาของระบบการแพทย์และการสาธารณสุข เจตนารมณ์ของกฎหมาย และบริบทของสังคมที่เปลี่ยนไปอย่างรอบด้าน ภายใต้ทรัพยากรที่มีอยู่ได้อย่างจำกัดได้อย่างทั่วถึง เท่าเทียม เพื่อสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องและลดช่องว่างความเหลื่อมล้ำของสังคม ดังพระราชปณิธานของสมเด็จพระมหิตลาธิเบศร อดุลยเดชวิกรม พระบรมราชชนก ที่ว่า “ความสำเร็จที่แท้จริงอยู่ที่การนำความรู้ ไปประยุกต์ใช้เพื่อประโยชน์สุขแก่มวลมนุษยชาติ”

ด้วยหลักการดังกล่าว สถาบันมหิตลาธิเบศรภายใต้กำกับของแพทยสภา จึงเล็งเห็นความจำเป็นที่จะต้องมีหลักสูตรที่สามารถสร้างองค์ความรู้และความเข้าใจในสาขาด้านกฎหมายการแพทย์และการสาธารณสุขเป็นการจำเพาะ ทั้งนี้เพื่อให้ บุคลากรทางการแพทย์ บุคลากรทางด้านกฎหมาย และบุคลากรในภาคส่วนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง สามารถนำองค์ความรู้ดังกล่าวไปใช้ในการปฏิบัติงานด้านการแพทย์และด้านกฎหมายตลอดจนกระบวนการยุติธรรมอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อประโยชน์ต่อองค์กรและต่อประชาชนในที่สุด

๒. วัตถุประสงค์

๑. เพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจ (Knowledge) ที่เกี่ยวข้องกับระบบการทางแพทย์และการสาธารณสุข ควบคู่กับไปกับระบบกฎหมายที่เกี่ยวข้องอย่างรอบด้าน
๒. เพื่อเสริมสร้างเจตคติ (Attitude) ที่ดีในการตระหนักรู้ถึงความสำคัญของการพัฒนาระบบกฎหมายทางการแพทย์ ภายใต้บริบทของสังคมที่มีข้อจำกัดหลายด้าน
๓. เพื่อเสริมสร้างทักษะ (Skill) ในการคิด วิเคราะห์เพื่อประยุกต์ใช้ในการพัฒนาสังคม รวมถึงสามารถเสนอแนะวิธีการหรือแนวทางดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๓. คุณสมบัติของผู้เข้ารับการศึกษอาบรม

มีอายุไม่ต่ำกว่า ๓๕ ปี ณ วันปีตรีบสมัคร และต้องวุฒิการศึกษาไม่ต่ำกว่าระดับปริญญาตรี ไม่เป็นผู้ผิฉินัดชำระหนี้ในระบบกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา (กยศ.) และมีประสบการณ์การทำงานหรือการเรียนการสอนที่เกี่ยวข้องกับการแพทย์และสาธารณสุขหรือด้านกฎหมาย หลังจากจบการศึกษาระดับปริญญาตรีไม่น้อยกว่า ๔ ปี หรือตามที่สถาบันมหิตลาธิเบศรกำหนด โดยผู้ที่จะเข้ารับการศึกษอาบรมในหลักสูตร จะต้องมืคุณสมบัติอย่างใดอย่างหนึ่งดังนี้

๓.๑ กลุ่มแพทย์ (Medical group)

- ๓.๑.๑ จากกระทรวงสาธารณสุข
- ๓.๑.๒ จากมหาวิทยาลัยของรัฐและเอกชน
- ๓.๑.๓ จากทหาร ตำรวจ กรุงเทพมหานคร และองค์กรของรัฐอื่น ๆ
- ๓.๑.๔ จากภาคเอกชน

๓.๒ กลุ่มที่มิใช่แพทย์ (Non-Medical group)

๓.๒.๑ ภาครัฐ

๑. สมาชิกรัฐสภา ผู้บริหารท้องถิ่น สมาชิกสภาท้องถิ่น กำนันผู้ใหญ่บ้าน ข้าราชการการเมือง
๒. ข้าราชการพลเรือนสามัญ (ประเภททั่วไป: ระดับอาวุโสขึ้นไป, ประเภทวิชาการ: ระดับชำนาญการขึ้นไป)
๓. ข้าราชการฝ่ายตุลาการ และข้าราชการฝ่ายอัยการ (อัยการ ผู้พิพากษา ตุลาการ)
๔. นายทหารหรือนายตำรวจประจำการ ที่มีชั้นยศอัตราเงินเดือนตั้งแต่พันตรี นาวาตรี นาวาอากาศตรี หรือพันตำรวจตรีขึ้นไป
๕. ครู นักวิชาการ อาจารย์ ผู้บริหารมหาวิทยาลัย
๖. เจ้าหน้าที่หรือพนักงานของหน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรมหาชน หรือเป็นพนักงานของหน่วยงานอิสระตามรัฐธรรมนูญ หรือเป็นพนักงานของรัฐวิสาหกิจ

๓.๒.๒ ภาคเอกชน

๑. ผู้บริหารของสถานพยาบาลภาคเอกชน หรือองค์กรเอกชน
๒. นิติกร หรือพนักงานที่เกี่ยวข้องกับการรับเรื่องร้องเรียน หรือคดีทางการแพทย์
๓. สื่อมวลชน
๔. ทนายความ หรือที่ปรึกษาทางด้านกฎหมาย (Law Firm)
๕. ผู้นำภาคประชาสังคม ผู้นำองค์กรพัฒนาเอกชน (Non Government Organization/NGO)
๖. ผู้ปฏิบัติงานในมูลนิธิ หรือสมาคม
๗. ผู้ปฏิบัติงานในองค์กรระหว่างประเทศ
๘. บุคคลอื่นใดที่คณะกรรมการหลักสูตรพิจารณาแล้วเห็นสมควร

๓.๓ ทั้งนี้ผู้เข้ารับการศึกษาดังกล่าวต้องไม่อยู่ระหว่างการศึกษาอบรมหลักสูตรอื่นที่มีระยะเวลาการศึกษาในขณะเดียวกับการศึกษาอบรมหลักสูตรประกาศนียบัตรกฎหมายการแพทย์ ซึ่งคณะกรรมการบริหารหลักสูตรฯ เห็นว่าจะเป็นอุปสรรคต่อการศึกษาอบรมในสถาบันฯ และในการพิจารณาคัดเลือกผู้สมัครเข้ารับการศึกษาดังกล่าว คณะกรรมการหลักสูตรฯ ทรงไว้ซึ่งสิทธิเด็ดขาด ในการใช้ดุลพินิจคัดเลือกบุคคลเข้าเป็นนักศึกษาในหลักสูตรดังกล่าว

๔. จำนวนผู้เข้ารับการศึกษาดังกล่าว

จำนวน ๘๐ – ๑๐๐ คน

๕. โครงสร้างหลักสูตร

หลักสูตรประกาศนียบัตรผู้นำทางการแพทย์ ใช้เวลาการศึกษาอบรมในหลักสูตรฯ ทั้งสิ้น ๙๖ ชั่วโมง แบ่งเป็นการเรียนการสอนในห้องเรียน การเรียนการสอนนอกห้องเรียน กิจกรรมสำคัญในหลักสูตร ดังนี้

๑) การเรียนการสอนในห้องเรียน จำนวน ๖๖ ชั่วโมง ประกอบด้วย

- กลุ่มวิชาที่ ๑ ระบบการแพทย์ไทย	๖ ชั่วโมง
- กลุ่มวิชาที่ ๒ นิติธรรมและกฎหมายสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการแพทย์
พร้อมกรณีศึกษา	๑๒ ชั่วโมง
- กลุ่มวิชาที่ ๓ จริยธรรม และมาตรฐานการประกอบวิชาชีพแพทย์
และกฎหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง	๒๑ ชั่วโมง
- กลุ่มวิชาที่ ๔ ความรู้เกี่ยวกับการพิจารณาคดีทางการแพทย์	๑๒ ชั่วโมง
- กลุ่มวิชาที่ ๕ การเสวนา และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประเด็นข้อกฎหมายทางการแพทย์	๑๒ ชั่วโมง
- กลุ่มวิชาที่ ๖ ระดมความคิดเห็น เพื่อการแก้ไขปัญหาและพัฒนาการดำเนินคดีทางการแพทย์
ในหัวข้อที่กำหนดของแต่ละกลุ่ม (Workshop)	๓ ชั่วโมง

๒) การเรียนการสอนนอกห้องเรียน จำนวน ๓๐ ชั่วโมง ประกอบด้วย

- พิธีเปิด และบรรยายพิเศษ	๓ ชั่วโมง
- กิจกรรมสัมพันธ์	๓ ชั่วโมง
- การศึกษาดูงานในกรุงเทพมหานคร ๑ ครั้ง	๖ ชั่วโมง
- การศึกษาดูงานต่างจังหวัด ๑ ครั้ง	๑๒ ชั่วโมง
- นำเสนอผลงานกลุ่มและพิธีปิด	๖ ชั่วโมง

๓) กิจกรรมพิเศษ (เพิ่มเติม)

- การศึกษาดูงานต่างประเทศ ตามความสมัครใจ (ค่าใช้จ่ายไม่รวมอยู่ในค่าธรรมเนียมหลักสูตร)

รวมจำนวนชั่วโมงทั้งหลักสูตร

รวม ๙๖ ชั่วโมง

ทั้งนี้ การเรียนการสอนในหลักสูตรประกาศนียบัตรกฎหมายทางการแพทย์ ซึ่งประกอบไปด้วย ๖ กลุ่มวิชา มีวัตถุประสงค์ และขอบเขตเนื้อหา ดังรายละเอียดต่อไปนี้

๑). การเรียนการสอนในห้องเรียน จำนวน ๖๖ ชั่วโมง

กลุ่มวิชาที่ ๑: ระบบการแพทย์และสาธารณสุขไทยในอดีต ปัจจุบัน และอนาคต (๒ หัวข้อ ๖ ชั่วโมง)

คำอธิบายกลุ่มวิชา

กลุ่มวิชาที่ศึกษาประวัติศาสตร์ บริบท แนวโน้ม และทิศทางระบบการแพทย์และการสาธารณสุขไทย ในประเด็นสำคัญร่วมสมัย รวมถึงศึกษาและเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับเครื่องมือสำหรับการบริหารงาน สาธารณสุขสมัยใหม่ ที่ผู้บริหารองค์กรภาครัฐและเอกชนสามารถจะนำไปประยุกต์ใช้ เพื่อยกระดับประสิทธิภาพให้เกิดความเป็นธรรมในการรักษาพยาบาลได้อย่างเหมาะสมและเป็นที่ยอมรับในระดับสากล

ชื่อและคำอธิบายรายวิชา

วิชาที่ ๑.๑ อดีต ปัจจุบัน และอนาคตของวงการแพทย์ไทย (๓ ชั่วโมง)

วิชานี้ มุ่งให้ทราบถึงประวัติศาสตร์ความเป็นมาของระบบการแพทย์และการสาธารณสุขของไทยในอดีต และมุมมอง Outside-In ในสายตาของนักยุทธศาสตร์ในระดับมหภาคมองกลับมาสู่การพัฒนาระบบสาธารณสุขไทยที่ควรจะเป็นไป เพื่อก้าวข้ามมุมมองแบบ “แก้ปัญหา” (Problem base solving) เป็น “เล็งผลสัมฤทธิ์” (End result orientation) เพื่อเปิดมุมมองใหม่ให้กับผู้บริหารทางการแพทย์นำไปประยุกต์ใช้

วิชาที่ ๑.๒ บทบาทและทิศทางขององค์กรภาครัฐกับการสร้างความเป็นธรรมในการรักษาพยาบาล

วิชานี้ มุ่งศึกษาบทบาท หน้าที่ แนวโน้มและทิศทาง และการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติของ องค์กรสาธารณสุข ทางด้านการเงิน เช่น สปสช. สปส. กรมบัญชีกลาง และกองทุนสวัสดิการรักษาพยาบาลข้าราชการ ที่มีความแตกต่างในแง่ชุดสิทธิประโยชน์และก่อให้เกิดการเหลื่อมล้ำขึ้น ตลอดจนองค์กรที่สนับสนุนการทำงาน of แพทย์การวางนโยบายประเทศ และการวิจัย อาทิ สสส. , สช. , สวรส. ฯลฯ ในด้าน บทบาท หน้าที่ รวมถึง การดำรงความชอบธรรมต่อการพัฒนาระบบสุขภาพไทย

กลุ่มวิชาที่ ๒ : นิติธรรมและกฎหมายสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการแพทย์ พร้อมกรณีศึกษา (๔ วิชา ๑๒ ชั่วโมง)

คำอธิบายกลุ่มวิชา

กลุ่มวิชาที่ศึกษาแนวคิดพื้นฐานของกฎหมาย รวมถึงศึกษาหลักกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพ ทั้งหลักกฎหมายอาญา กฎหมายมหาชน จริยธรรมทางการแพทย์ และหลักกฎหมายทั่วไป ที่สามารถนำมาพิจารณากับคดีด้านจริยธรรมวิชาชีพเวชกรรม รวมถึงขอบเขตในการเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล โดยข้อมูลด้านสุขภาพของผู้ป่วยให้เป็นไปตามกฎหมาย เพื่อรับมือเมื่อเกิดปัญหาการละเมิดกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบดังกล่าว

ชื่อและคำอธิบายรายวิชา

วิชาที่ ๒.๑ หลักนิติธรรม

วิชานี้ มุ่งให้ทราบถึงความหมาย ที่มาในเชิงประวัติศาสตร์และการเมือง ความสำคัญและความแตกต่างระหว่างนิติรัฐและนิติธรรมในแง่มุมต่างๆ องค์ประกอบทั่วไป องค์ประกอบในทางรูปแบบ และเนื้อหาของหลักนิติรัฐ พัฒนาการของหลักนิติธรรม สาระสำคัญของหลักนิติธรรม ผลของหลักนิติรัฐและหลักนิติธรรมในปัจจุบัน อันเป็นรากฐานแห่งการบังคับใช้กฎหมาย

วิชาที่ ๒.๒ หลักกฎหมายสำคัญที่แพทย์ควรทราบ (แพ่ง อาญา ปกครอง และจริยธรรมทางวิชาชีพ) กับคดีทางการแพทย์

วิชานี้ มุ่งศึกษาและทำความเข้าใจความหมายของคำว่า “กฎหมายมหาชนที่แพทย์ควรรู้” แพ่ง อาญา ปกครอง จริยธรรมทางวิชาชีพ และหลักกฎหมายสากลที่นักวิชาการและศาลยุติธรรมนำมาพิจารณาประกอบด้วย โดยนำมาพิจารณากับข้อเท็จจริงทางการแพทย์ ซึ่งจะช่วยให้สามารถเข้าใจถึงแนวคิดและความแตกต่างของกฎหมายมหาชน กฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค จริยธรรมการประกอบวิชาชีพเวชกรรม และหลักกฎหมายทั่วไป เพื่อสามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ในการปฏิบัติงานจริง

วิชาที่ ๒.๓ กฎหมายข้อมูลข่าวสารของราชการ และกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลกับข้อมูลทางการแพทย์

วิชานี้ มุ่งศึกษาขอบเขตของกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล กฎหมายข้อมูลของข่าวสารราชการ และกฎหมายว่าด้วยสุขภาพแห่งชาติ เกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูลด้านสุขภาพของผู้ป่วย และข้อมูลของผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมที่ทำการรักษา รวมถึงแนวทางความปลอดภัยในการจัดเก็บข้อมูล

วิชาที่ ๒.๔ หลักความเป็นกลางกับศาลยุติธรรม

วิชานี้ มุ่งศึกษาความสำคัญของศาลยุติธรรม เพราะเป็นหัวใจสำคัญที่ทำให้กระบวนการยุติธรรมได้รับการยอมรับและความเชื่อถือจากสังคม โดยยึดถือหลักการประกันความเป็นธรรมโดยปราศจากอคติส่วนตัวหรือการแทรกแซงจากภายนอก คุ้มครองประชาชน ป้องกันการใช้อำนาจโดยมิชอบ เพื่อธำรงไว้ซึ่งหลักนิติธรรมอันเป็นรากฐานสำคัญของระบอบประชาธิปไตย รวมถึงมาตรฐานทางด้านจริยธรรมของตุลาการ

กลุ่มวิชาที่ ๓ : จริยธรรม และมาตรฐานการประกอบวิชาชีพแพทย์ และกฎหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง (๗ วิชา ๒๑ ชั่วโมง)

คำอธิบายกลุ่มวิชา

กลุ่มวิชาที่ศึกษาวัตถุประสงค์และอำนาจหน้าที่ของแพทยสภากับการตรวจสอบจริยธรรมของผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรม และให้ทราบขอบเขต คำว่า “จริยธรรม” ซึ่งเป็นที่มาของแพทยสภาในการออกกฎเกณฑ์ต่าง ๆ เพื่อควบคุม และสนับสนุนการดำเนินการของผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมให้เป็นไปตามกฎหมายและให้สอดคล้องกับบริบทของสังคมปัจจุบันและอนาคต โดยมีกฎหมายของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง

ชื่อและคำอธิบายรายวิชา

วิชาที่ ๓.๑ กฎหมายวิชาชีพเวชกรรม : โครงสร้างและอำนาจหน้าที่ของแพทยสภา และคดีทางการแพทย์

วิชานี้ มุ่งเน้นศึกษาสถานะและโครงสร้างของแพทยสภา และขอบเขตอำนาจของแพทยสภาตาม พ.ร.บ.วิชาชีพเวชกรรม พ.ศ.๒๕๒๕ และกฎหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น กฎหมายแพ่ง กฎหมายอาญา กฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค กฎหมายด้านการปกครองอื่นๆ เพื่อให้สมาชิกแพทย์ หรือผู้บริหารสายแพทย์เข้าใจและปฏิบัติให้ได้มาตรฐานและคงจรรยาบรรณไว้ตามกรอบของกฎหมายดังกล่าว

วิชาที่ ๓.๒ กรณีศึกษาเกี่ยวกับกฎหมายทางการแพทย์

วิชานี้ มุ่งเน้นศึกษากรณีตัวอย่าง วิธีการและขั้นตอนการตัดสินใจตามภาวะวิสัยของแพทย์ในการรักษาผู้ป่วย ความเห็นของคณะกรรมการแพทยสภาในการวินิจฉัยคดีทางด้านจริยธรรม คำวินิจฉัยของศาลปกครองชั้นต้นและศาลปกครองสูงสุด รวมถึงนิติวิธีของศาลยุติธรรมในการทำคำวินิจฉัยคดีทางการแพทย์

วิชาที่ ๓.๓ กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการโฆษณาของแพทย์

วิชานี้ มุ่งศึกษาวัตถุประสงค์ของกฎหมายเกี่ยวกับหลักการและเหตุผลแห่งความจำเป็นในการควบคุมการโฆษณาของผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรม และแนวทางการโฆษณาการประกอบวิชาชีพเวชกรรม การโฆษณาผลิตภัณฑ์สุขภาพ หรือที่เกี่ยวข้องกับสถานพยาบาล ให้ถูกต้องตามกฎหมายเพื่อคุ้มครองประชาชนผู้เข้ารับการรักษา

วิชาที่ ๓.๔ กฎหมาย Digital และความปลอดภัยในโลก Cyber กับคดีทางการแพทย์

วิชานี้ มุ่งให้แพทย์และผู้บริหารทราบถึงโลกปัจจุบันและโลกอนาคต ในเส้นแบ่งการเข้าถึงและรับรู้ข่าวสารในทางการแพทย์โดยเฉพาะคดีทางด้านจริยธรรม ในขณะเดียวกันข้อมูลสุขภาพที่เจ้าของข้อมูลที่ไม่ต้องการที่จะเปิดเผย ก็มีโอกาสถูกล่วงละเมิดได้โดยแพทย์เองหรือบุคคลอื่นๆโดยความพลั้งเผลอหรือไม่ตั้งใจ ทั้งนี้เพราะความง่ายในการเข้าถึงของเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อไม่ให้เป็นการเหยียดกหลุมพรางของเทคโนโลยีและความไม่รู้กฎหมาย

วิชาที่ ๓.๕ ความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีทางการแพทย์ กับปัญหาด้านจริยธรรม ศาสนา และกฎหมาย

๓.๕.๑ โคลนนิ่ง สเต็มเซลล์ Genomics ฯลฯ

๓.๕.๒ Living wills, การฉันทา ฯลฯ

วิชานี้ มุ่งศึกษาความก้าวหน้าทางสังคม ที่มาพร้อมกับวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีทางการแพทย์ โดยพิจารณาจากบริบทของประเทศไทยทั้งด้านศีลธรรม จารีตประเพณี และกฎหมาย มีความเหมาะสมและความพร้อมทางด้านกฎหมายหรือไม่ มากน้อยเพียงใด

วิชาที่ ๓.๖ กระบวนการตรวจสอบจริยธรรมและมาตรฐานวิชาชีพเวชกรรม

วิชานี้ มุ่งศึกษากระบวนการตรวจสอบทางจริยธรรม (Medical Morale and Ethic Peer Review) ที่มีความซับซ้อนซึ่งนอกจากจะเกี่ยวข้องกับองค์กรด้านจริยธรรมและมาตรฐานทางการแพทย์ เช่น แพทยสภาแล้ว ยังมีองค์กรอื่นๆ ในกระบวนการยุติธรรม เช่น ศาลปกครองสำนักงานตำรวจแห่งชาติเข้ามาร่วมดำเนินการด้วย เพื่อให้เห็นวิธีพิจารณาคดีทางด้านจริยธรรมที่เป็นระบบ และเข้าใจมาตรฐานการประกอบวิชาชีพเวชกรรมในเบื้องต้น

วิชาที่ ๓.๗ กฎหมายประกันสุขภาพใน AGING SOCIETY

วิชานี้ มุ่งศึกษา ความรู้ด้านกฎหมายประกันสุขภาพ ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง เนื่องจากช่วยให้เข้าใจสิทธิและหน้าที่ของประชาชน การเข้าถึงสิทธิประโยชน์ในการใช้บริการทางการแพทย์ที่จำเป็น ลดภาระค่าใช้จ่าย และเข้าใจความคุ้มครองตามกฎหมายหรือกรมธรรม์ประกันสุขภาพซึ่งส่งผลให้สามารถวางแผนทางการเงินและจัดการกับค่าใช้จ่ายได้อย่างมีประสิทธิภาพ ป้องกันการถูกละเมิดสิทธิจากค่าใช้จ่ายที่ไม่เป็นธรรม นอกเหนือจากที่กฎหมายกำหนด

กลุ่มวิชาที่ ๔ : ความรู้เกี่ยวกับการพิจารณาคดีทางการแพทย์ (๔ วิชา ๑๒ ชั่วโมง)

คำอธิบายกลุ่มวิชา

วิชานี้ มุ่งศึกษาลักษณะของคดีทางการแพทย์ และวิธีพิจารณาคดีทางการแพทย์ในทางกฎหมาย ปกครองโดยศาลปกครอง เพื่อให้เห็นความแตกต่างระหว่างระบบกล่าวหาและไต่สวน รวมถึงแนวทางการใช้ดุลพินิจของศาลปกครอง นอกจากนี้ เห็นควรศึกษาทฤษฎี และแนวคิดของศาลยุติธรรมต่อคดีทางการแพทย์ในแง่ของการให้บริการ ตามกฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค ตลอดจนเทคนิควิธีการสืบพยานแพทย์ผู้เชี่ยวชาญในชั้นศาลให้เกิดความเป็นธรรมต่อกระบวนการยุติธรรม

ชื่อและคำอธิบายรายวิชา

วิชาที่ ๔.๑ หลักกฎหมายปกครองของไทยและต่างประเทศที่น่าสนใจ กับคดีทางการแพทย์

วิชานี้ มุ่งศึกษาเกี่ยวกับการเปรียบเทียบกับคดีปกครองทางการแพทย์ของ ต่างประเทศ (โดยเฉพาะประเทศที่มีระบบกฎหมายใกล้เคียงหรือก้าวหน้ากว่า) ช่วยให้เห็นแนวคิด ทฤษฎี หรือหลักกฎหมาย ที่ทันสมัย เช่น แนวคิดเกี่ยวกับความรับผิดของรัฐในกรณีทรมานเวชปฏิบัติ (Medical Malpractice) หรือการคุ้มครอง ข้อมูลด้านสุขภาพ (Health Data Protection) รวมถึงการตรวจสอบการใช้อำนาจของหน่วยงานของรัฐ ที่ให้บริการทางการแพทย์และสาธารณสุข เพื่อคุ้มครอง สิทธิของผู้ป่วย จากการกระทำทางปกครอง เช่น สิทธิ ในการปฏิเสธการรักษา หรือสิทธิในการเข้าถึงข้อมูลสุขภาพ รวมถึงแนวทางการใช้ดุลพินิจของศาลปกครองทั้งใน ไทยและต่างประเทศ

วิชาที่ ๔.๒ มุมมองด้านกฎหมายและแนวคิดของศาลยุติธรรมต่อการปฏิบัติงานของแพทย์ และคดีทาง การแพทย์

วิชานี้ มุ่งศึกษา ทำความเข้าใจมาตรฐานการประกอบวิชาชีพ (Standard of Professional Practice) หรือ แนวทางเวชปฏิบัติ (Clinical Practice Guideline - CPG) ในมุมมองของศาลสำหรับการพิจารณา คดี ซึ่งจะช่วยให้แพทย์เข้าใจว่าศาลตีความและใช้มาตรฐานเหล่านี้ในการตัดสินความรับผิดอย่างไร เพื่อป้องกันความเสี่ยงและหลีกเลี่ยงการกระทำผิดกฎหมายโดยเฉพาะการกระทำที่อาจเข้าข่ายประมาทเลินเล่อ ซึ่งเป็นสาเหตุหลักของการถูกฟ้องร้อง

วิชาที่ ๔.๓ เทคนิคการสืบพยาน และการชั่งน้ำหนักพยานของแพทย์ผู้เชี่ยวชาญในชั้นศาล

วิชานี้ มุ่งศึกษาแนวทางการชั่งน้ำหนักพยานหลักฐานในคดีปกครอง พร้อมศึกษาและเปรียบเทียบกับ เทคนิคการสืบพยานและการชั่งน้ำหนักพยานในคดีแพ่งและคดีอาญาของแพทย์ผู้เชี่ยวชาญโดยมีเงื่อนไขต่าง ๆ ให้มีความน่าเชื่อถือ เนื่องจากการให้ความเห็นทางวิชาการของพยานแพทย์ผู้เชี่ยวชาญมีความสำคัญต่อการค้นหา พิสูจน์ความจริงและนำไปสู่การพิจารณาคดีที่ยุติธรรม

วิชาที่ ๔.๔ กรณีศึกษา หลักฐานทางด้านนิติเวชศาสตร์ในการพิสูจน์ข้อพิพาททางการแพทย์

วิชานี้ มุ่งศึกษาการใช้ ความรู้ทางการแพทย์และวิทยาศาสตร์ มาประยุกต์ใช้ในกระบวนการ ยุติธรรม เพื่อพิสูจน์ข้อเท็จจริงอย่างเป็นรูปธรรม ทั้ง พยานเอกสาร พยานวัตถุ พยานบุคคล/ผู้เชี่ยวชาญ เพื่อช่วย เปลี่ยนความคลุมเครือให้เป็นข้อเท็จจริงที่ตรวจสอบได้ เช่น การชันสูตรพลิกศพเพื่อหาสาเหตุการเสียชีวิตที่แท้จริง หรือการใช้หลักฐาน DNA เพื่อยืนยันความถูกต้อง ซึ่งช่วยให้การวินิจฉัยของศาลเป็นไปอย่างถูกต้องและเป็นธรรม การชี้วัดมาตรฐานการรักษา กรณีศึกษาช่วยให้ผู้เชี่ยวชาญวิเคราะห์ได้ว่า แพทย์ได้ปฏิบัติตามมาตรฐานวิชาชีพ หรือไม่ มีการประมาทเลินเล่อ หรือมีการเบี่ยงเบนไปจากมาตรฐานที่ควรจะเป็นหรือไม่ รวมถึงหลักการระบุนความ

เชื่อมโยงของสาเหตุ ที่จะช่วยพิสูจน์ว่าความเสียหายหรือการเสียชีวิตที่เกิดขึ้น เป็นผลโดยตรงจากการกระทำของบุคลากรทางการแพทย์ หรือเกิดจากปัจจัยแทรกซ้อนอื่น ๆ เช่น โรคประจำตัวของผู้ป่วยเอง

กลุ่มวิชาที่ ๕ : การเสวนา และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประเด็นข้อกฎหมายทางการแพทย์ (๔ วิชา ๑๒ ชั่วโมง)

คำอธิบายกลุ่มวิชา

เป็นการเสวนาและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของผู้เข้าอบรมในประเด็นข้อกฎหมายทางการแพทย์ เพื่อหาจุดเชื่อมโยงระหว่างแพทย์ตามมาตรฐานวิชาชีพ และแง่มุมของนักกฎหมายบนความถูกต้องทางกฎหมาย เพื่อป้องกันความผิดพลาดและลดการฟ้องร้องเป็นคดีความ โดยเฉพาะในประเด็นที่ละเอียดอ่อน เช่น การสื่อสารกับผู้ป่วย การให้ความยินยอม (Consent) โดยเฉพาะผู้เยาว์ หรือการเก็บรักษาความลับผู้ป่วย สร้างความเข้าใจเรื่องสิทธิหน้าที่ ช่วยให้ทั้งแพทย์และผู้ป่วยได้รับข้อมูลที่ถูกต้องเกี่ยวกับสิทธิของตน ลดความขัดแย้งในห้องตรวจ และส่งเสริมความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างกัน ปรับตัวตามความเปลี่ยนแปลงของสังคมและเทคโนโลยี กฎหมายมีการพัฒนาตามเทคโนโลยีทางการแพทย์ใหม่ๆ เช่น เรื่องข้อมูลจีโนม หรือการรักษาผ่านระบบดิจิทัล การเสวนาจึงช่วยให้ผู้ปฏิบัติงานปรับตัวได้ทันทั่วทั้งที่ หาจุดสมดุลระหว่างจริยธรรมและกฎหมาย

ชื่อและคำอธิบายรายวิชา

๔.๑ วิชาหัวข้อเสวนาครั้งที่ ๑

ประเด็น ๑ ความพร้อมของประเทศไทยกับบทบาทของ AI ทางทางการแพทย์

ประเด็น ๒ ความเหมาะสมของกฎหมายอัมบุนุกับการตั้งครรกโดยเทคโนโลยีช่วยการเจริญพันธุ์

๔.๒ วิชาหัวข้อเสวนาครั้งที่ ๒

ประเด็น ปัญหาในการปฏิบัติต่อผู้รับบริการสาธารณสุข

- การให้ความยินยอมของผู้เยาว์ในการรักษาพยาบาลกับการให้บริการอื่น
- การเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ป่วยให้กับหน่วยงานที่กฎหมายให้อำนาจพิเศษ

รองรับ และไม่มีกฎหมายให้อำนาจ

๔.๓ วิชาหัวข้อเสวนาครั้งที่ ๓

ประเด็น เวทีเสวนา ”สื่อใหม่ และจริยธรรมกับการแพทย์“

๔.๔ วิชาหัวข้อเสวนาครั้งที่ ๔

ประเด็น กฎหมายและคดีทางการแพทย์ในมุมมองต่างวิชาชีพ

กลุ่มวิชาที่ ๖ : ระดมความคิดเห็น เพื่อการแก้ไขปัญหาและพัฒนาการดำเนินคดีทางการแพทย์ ในหัวข้อที่กำหนดของแต่ละกลุ่ม (Workshop) (๑ วิชา ๓ ชั่วโมง)

กระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ที่เน้นการมีส่วนร่วมของผู้เรียน เปิดโอกาสให้นักศึกษาแต่ละกลุ่มบ้าน ได้มีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน โดยสามารถเลือกหัวข้อเรียนและ วิทยากรได้ตามขอบเขตที่หลักสูตรกำหนด และออกแบบการเรียนการสอนในรูปแบบต่าง ๆ อาทิ การบรรยาย การเสวนา กิจกรรมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) หรือ กิจกรรมบทบาทสมมติ (Role playing) ที่เน้นความสนุก ผ่อนคลาย และสร้างบรรยากาศแห่งมิตรภาพ โดยพิจารณาหัวข้อจากประเด็นร่วมสมัย หรือประเด็นที่น่าสนใจ

๒). การเรียนการสอนนอกห้องเรียน จำนวน ๓๐ ชั่วโมง

นอกจากหลักสูตรฯ จะเน้นการเรียนการสอนที่มาจากห้องบรรยายเป็นหลักแล้ว หลักสูตรยังให้ความสำคัญเป็นอย่างสูงกับการศึกษาโดยการศึกษาดูงานจากสถานที่ปฏิบัติงานจริงในเรื่องการบริหารจัดการ การแพทย์ การรักษาพยาบาล ที่เกี่ยวข้องกับระบบกฎหมายผสมผสานกับการแพทย์ของไทยจากหน่วยงานภาครัฐ เอกชน หรือองค์กรอื่นๆ เพื่อให้เกิดการบูรณาการทำงานร่วมกันของภาคส่วนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

๒.๑ การศึกษาดูงานในกรุงเทพมหานคร ๖ ชั่วโมง

ดูงานที่ศาลฎีกา แผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง และโรงพยาบาลศิริราช

๒.๒ การศึกษาดูงานต่างจังหวัด ๑๒ ชั่วโมง

จังหวัดชลบุรี, พัทธยา, ระยอง

๒.๓ พิธีเปิดและบรรยายพิเศษ ๖ ชั่วโมง

กิจกรรมปฐมนิเทศเป็นกิจกรรมที่ช่วยเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจในภาพรวมของหลักสูตร ตลอดจนทราบความจำเป็น ความเชื่อมโยงในเนื้อหาวิชาตลอดหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม ความคาดหวังของนักศึกษาต่อหลักสูตร และประโยชน์ที่นักศึกษาจะได้รับ รวมทั้งข้อปฏิบัติของการเรียนรู้ตลอดหลักสูตร อันจะส่งผลให้การเรียนรู้ในหลักสูตรประสบความสำเร็จตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ และยังได้รับเกียรติจากนักศึกษารุ่นที่หนึ่ง ซึ่งเป็นตัวแทนของรุ่นมาบรรยายพิเศษให้กับนักศึกษารุ่นปัจจุบัน นอกจากนี้ ยังจัดให้มีกิจกรรมกลุ่มเพื่อเสริมสร้างสัมพันธภาพและมิตรภาพที่ดีระหว่างผู้เข้ารับการฝึกอบรม เพื่อให้เกิดความคุ้นเคยซึ่งกันและกัน ทำให้เกิดการสร้างเครือข่ายระหว่างนักศึกษา สามารถดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ทั้งในและนอกห้องบรรยายได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดระยะเวลาการเข้ารับการฝึกอบรมของหลักสูตร

๒.๔ นำเสนอผลงานกลุ่มและพิธีปิด ๖ ชั่วโมง

๒.๔.๑ การนำเสนอโครงงานกลุ่มเชิงปฏิบัติ (๓ ชั่วโมง)

เป็นกิจกรรมที่ประมวผลและสรุปยอดองค์ความรู้ที่ผู้เข้ารับการอบรมได้รับจากการเรียนการสอนตลอดหลักสูตร รวมทั้งเสริมสร้างความตระหนักรู้ โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษา และผู้เชี่ยวชาญ/ผู้ทรงคุณวุฒิ ร่วมกันให้คำแนะนำและข้อเสนอแนะ เพื่อให้ผู้เข้าอบรมนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ และประยุกต์ใช้กับการบริหารจัดการองค์กรได้อย่างเหมาะสม ตลอดจนนำเสนอผลการศึกษาศึกษาเผยแพร่สู่สาธารณะ

๒.๔.๒ กิจกรรมปัจฉิมนิเทศ

เป็นการให้โอวาท แนะนำแนวทางชีวิตสำหรับการปฏิบัติงานให้แก่ผู้รับการเข้าฝึกอบรม พร้อมข้อเสนอแนะเกี่ยวกับหลักสูตรประกาศนียบัตรกฎหมายทางการแพทย์ รุ่นที่ ๒ อันเป็นการสร้างขวัญกำลังใจให้เจ้าหน้าที่ในการจัดทำหลักสูตรต่อไป

๓). การศึกษาดูงานต่างประเทศ (ตามความสมัครใจ)

เพื่อเสริมสร้างประสบการณ์เชิงประจักษ์ด้านวิชาการทางกฎหมายและการแพทย์เพื่อที่จะบูรณาการในการทำงานต่าง ๆ ในการวางแผนพัฒนาระบบสาธารณสุขของประเทศไทย รวมทั้งด้าน สังคม เศรษฐกิจ กฎหมาย และการบริการด้านสาธารณสุขต่าง ๆ ตลอดจนแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างแพทย์ นักกฎหมาย ผู้บริหาร องค์กร

๖. วิธีดำเนินการศึกษา

๖.๑ การบรรยาย การเสวนาทางวิชาการ การถกแถลง การแลกเปลี่ยนประสบการณ์และเรียนรู้ผ่านการวิเคราะห์กรณีศึกษาในชั้นเรียน

๖.๒ การศึกษาดูงานภายในประเทศ และการศึกษาดูงานต่างประเทศ

๖.๓ การจัดทำโครงงานกลุ่มเชิงปฏิบัติ

๖.๔ กิจกรรมเตรียมความพร้อม การปฐมนิเทศ และปัจฉิมนิเทศ

๖.๕ กิจกรรมอื่น ๆ ตามที่หลักสูตรกำหนดเพิ่มเติม

๗. เงื่อนไขการจบการศึกษา

ผู้เข้ารับการศึกษาคือจะได้รับประกาศนียบัตรและเข็มวิทยฐานะจากสถาบันมหิตลาลิเบศร ต้องเป็นไปตามเกณฑ์ ดังต่อไปนี้

๗.๑ เกณฑ์เวลาเรียน ผู้เข้าศึกษาอบรมต้องมีเวลาศึกษาอบรมตลอดทั้งหลักสูตรไม่น้อยกว่าร้อยละ ๗๕ ของเวลาเรียนทั้งหมดในหลักสูตรฯ

๗.๒ เกณฑ์การเสวนาและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประเด็นข้อกฎหมายทางการแพทย์ (งานกลุ่ม) นักศึกษาต้องร่วมเสวนา จัดทำและนำเสนอผลงานโดยอาจารย์ที่ปรึกษาต้องประเมินผลให้ “ผ่าน”

๗.๓ เกณฑ์การมีส่วนร่วมในการศึกษาอบรม ตามกรอบการศึกษาอบรมที่กำหนดไว้ในหลักสูตร อาทิ การปฐมนิเทศ การศึกษาดูงาน และการปัจฉิมนิเทศ

๗.๔ ไม่ดำเนินการใด ๆ อันนำมาซึ่งความเสื่อมเสียชื่อเสียงต่อแพทยสภา สถาบันมหิตลาธิเบศร

๘. ระยะเวลาในการศึกษา

การเรียนการสอนในหลักสูตรจะใช้เวลาเรียนรวม ๙๖ ชั่วโมง (เมษายน – สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๙) โดยเรียนสัปดาห์ละ ๑ วัน (วันอังคารเต็มวัน) วันละ ๒ คาบ ระหว่างเวลา ๐๘.๓๐ – ๑๖.๓๐ น. (ยกเว้นกรณีศึกษาดูงานต่างจังหวัดและต่างประเทศ) ณ อาคารมหิตลาธิเบศร แพทยสภา กระทรวงสาธารณสุข จ.นนทบุรี และสถานที่ที่สถาบันฯ กำหนดกรณีมีการศึกษาดูงานและกิจกรรมการเรียนรู้พิเศษนอกสถานที่ต่าง ๆ

๙. ค่าธรรมเนียมการสมัครและการศึกษาอบรม

๙.๑ ค่าธรรมเนียมตลอดหลักสูตร ๔๕,๐๐๐ บาท (สี่หมื่นห้าพันบาทถ้วน) (รวมค่าอาหารกลางวัน ค่าอาหารว่าง ค่าเอกสารตลอดหลักสูตร รวมทั้งค่าเดินทาง และสถานที่พักในการศึกษาดูงานต่างจังหวัด ตามที่หลักสูตรฯ กำหนด) โดยหน่วยงานทางราชการหรือหน่วยงานของรัฐสามารถเบิกค่าใช้จ่ายจากต้นสังกัดได้ (ทั้งนี้ไม่รวมค่าใช้จ่ายในการศึกษาดูงานต่างประเทศ ซึ่งเป็นกิจกรรมพิเศษเพิ่มเติม)

๙.๒ ค่าอุปกรณ์ เสื้อ และสูทของหลักสูตร ค่าใช้จ่ายประมาณ ๒,๕๐๐ บาท (สองพันห้าร้อยบาทถ้วน) (ชำระในวันรายงานตัว) ผู้ผ่านการคัดเลือกต้องตัดสูทตามระเบียบที่สถาบันกำหนด เพื่อใช้เป็นเครื่องแบบในการเข้าศึกษาและประกอบกิจกรรมของสถาบัน

วันที่ ๓๐ มกราคม ๒๕๖๙